

I 1971 indledtes forhandlinger med Bjørn Wiinblad om overtagelse af værkstedet, og salget faldt på plads i 1972. Palshus-æraen sluttede tre år efter, at Nathalie Krebs valgte at lukke Saxbo.

BILLEDHUGGEREN

Per Ingvard Henrik Wulff Linnemann var søn af billedhugger Willie Wulff (1881-1962). Sidstnævnte er på Museumspladsen i Vejen repræsenteret med sit portræt af en russisk digter og i Palshus-udstillingen med portrætter af sine forældre, et monument til maleren Th. Philipsen og en statuette. Wulff var i 1905 blandt gæsterne hos sammenslutningen De frie Billedhuggere, som Niels Hansen Jacobsen var med til at grundlægge.

Ved navneskift som 6-årig fik PL-S også stedfarens efternavn Schmidt. Efter studier på Emil Rannows tegne- og malerskole kom PL-S på Kunstakademiet 1932-1935, hvor han gik hos billedhuggeren Einar Utzon-Frank. I tiåret forud gik dér billedhuggeren Arne Bang, der som Palshus-ægteparret også fik succes med storproduktion af stentøj til overkommelige priser.

Fad dekoreret af den norske maler Reidun Brekke.

Som billedhugger debuterede PL-S på Kunsternes Efterårsudstilling 1932. I 30'erne og 40'erne havde han atelier i Bredgade. Han udførte primært portrætter, hvoraf fremhæves hans 1944-portræt af prof. Vilh. Grønbech. Portrætarbejdet vendte PL-S tilbage til i 1980'erne. ■

Palshus-stentøj fra omkring 1970 med askeglasurer, som PL-S og AL-S indledningsvis eksperimenterede med i 50'erne.

Østergade 4
6600 Vejen
79966940
museum@vejen.dk

Vejen Kunstmuseum
Åbningstider:
Tirsdag-fredag: 10-16
Lørdag, søndag og helligdage: 11-17

**VEJEN
KUNST
MUSEUM**

PALSHUS-keramik

1940'ernes slutning til 1972

Palshus-keramikken er historien om et stærkt makkerskab i et ægteskab, hvor Annelise (født Sprechler, AL-S, 1918-1969), og Per Linnemann-Schmidt (PL-S, 1912-1999) på symbiotisk vis supplerede hinanden. Med deres forbogstaver tilsat **HUS** navngav **Per** og **Annelise Linnemann-Schmidt** deres keramikproduktion, der stod på til 1972 i Sengeløse.

Fra lidt over midten af 1940'erne foregik den indledningsvis i ly af den relativt unge keramikvirksomhed ESLAU, der blev grundlagt i 1944 af brødrene Esbern og Lauge Larsen. For ESLAU formgav PL-S en hvid kaffekande med kop og underkop til mokkaet af lertøj med gul, grøn, hvid, lys- og violetblå samt turkis glasur. Fra 1948 rådede Palshus over egne lokaler – genbrug af en barak fra Frøsevej/Ry Flyveplads.

Med Palshus-udstillingen præsenterer Vejen Kunstmuseum endnu et vigtigt kapitel i dansk stentøjs-historie ovenpå højdepunkterne i 2011 med Arne Bang og Saxbo i 2015. Det tidlige Palshus-stentøj med harepelsglasur har en særlig, strømlinet forenkling, der står stærkt og selvstændigt ved siden af Saxbo og Arne Bang. Palshus blev et rationelt bud på dansk stentøj i storproduktion. Gennem forenkling af form og produktion lykkedes det ægteparret at få stentøjet ned i en overkommelig pris, der bragte det ud til talrige danske hjem.

LERTØJSPRODUKTION

Palshus-produktionen indledtes med lertøjsvarer. En julerose-lysestage modelleret af PL-S fik AL-S solgt så godt i julehandlen 1946/1947, at indtægterne gav grobunden for den keramiske virksomhed. Lertøjet fik klare glasurer som dem, der blev brugt på ESLAU-stellet. De to virksomheder lå

dør om dør med tæt samarbejde sidst i 1940'erne. Fælles var de også om den norske maler Reidun Brekke (måske 1916-2003), der arbejdede hos ESLAU, men også dekorerede en del Palshus-keramik – bl.a. bagsidens store fad.

Den tidlige produktion af julestager og andre lertøjsvarer bærer virksomhedens første logo: tre malerhorn omsluttet af en skjoldform. Sidst i 1940'erne bidrog designer Jens H. Quistgaard (1919-2008) med nye tanker – særligt om dekoration med fine træstempler, se foto nederst i spalten. Stemplet dekoration blev siden en af Gutte Eriksens karakteristiske greb.

En af de hyppigst forekomne tidlige emner fra værkstedet er et askebæger til Heering Likører i højtbrændt lertøj/stentøj. Peter Heering var halvætter til PL-S. AL-S skal have sagt til ham: "Peter du har brug for et askebæger."

Med Quistgaard som designer opstod den form, der gav økonomisk ro på værkstedet med en løbende produktion på mange tusinde om året.

Palshus-skåle fra slut 1940'erne dekoreret med stempler efter forlæg af Jens H. Quistgaard.

STENTØJET

Der blev ro til det omfattende udviklingsarbejde i overgangen fra PALSUS KERAMIK til PALSUS STENTØJ. Deres fine, hvide stentøj med matte harepelsglasur og andre blankere glasurer og værker med indridsede, rytmiske dekorationer, vakte opsigt på Foreningen for dansk Kunsthåndværks udstilling "Hur dansken bor" i Ostermanns Marmorhaller i Stockholm i marts/april 1953 og blev endog bemærket af den keramikinteresserede konge Gustav VI Adolf.

Det fremgår af omtale, at ægteparret inden havde udstillet i Zürich og på Kunstindustrimuseet i Kbh. som del af en udstilling, der siden blev vist i Odense, Århus og Oslo. Fotos viser, at værker af AL-S var med allerede da. Det var hende, der tog turen til Stockholm og repræsenterede firmaet bl.a. i snak med Kongen og hofdamerne.

I foråret 1954 præsenteres en ny side af Palshus: Chamotteholdigt stentøjsler med både rå skærv og glasur – en side af deres virke, der blev lagt lidt til side frem til den store lancering i 1957.

Palshus fik sit danske gennembrud i maj 1954 hos Studio Schrader i Kvindernes Bygning i Niels Hemmingsensgade. Den flotte pressedækning omtaler som medspillere på værkstedet Frode Bahnsen, hvis skåle og tekander var med ligesom Kjeld Jordans dyrefigurer. Nu var omstillingen gået et skridt videre. Her præsenteredes stramme, enkle grundformer med enten harepels- eller blanke, celadonagtige glasurer. Side om side stod de to typer stentøj også på ægteparrets udstilling nov. 1954 i Abels Kunsthandel i Århus. En stolt jævnbyrdighed lyser ud af det øjebliksbillede, en fotograf har fanget af dem ved reolen med deres stilsikre stentøj, der i høj grad var brugsgenstande.

Per og Annelise Linnemann-Schmidt
Abels Kunsthandel, Århus, nov. 1954.

I starten havde Harepelsen seks standardtoner: Dueblå, Middelhav, Elfenben, Mos, Oliven og Nerts/brun. Siden kom andre varianter. Ægteparret var nysgerrige på historisk keramik, som de bl.a. studerede på V&A i London. De havde også et bredt assorteret bibliotek af bøger om keramik. Grundige fagbøger var en del af ballasten i deres omfattende eksperimenter med både mange typer glasurer og lermasser.

CHAMOTTEHOLDIG NYTÆNKNING

Det er uvist, hvor længe samarbejdet med Frode Bahnsen (1923-1983) og Kjeld Jordahn stod på. Sidstnævnte ser alene ud til at have formgivet dyrefigurerne, de attraktive samlerobjekter i form af pelikanen og dens unge, elefanten i to størrelser og de små fugle. Bahnsen, der også var uddannet billedhugger, synes at have deltaget flere år, måske både i glasurarbejdet og i udvikling af modeller, der bærer hans sammenslyngede initialer.

De fleste tidlige brugsgenstande med harepelsglasurer var formgivet af PL-S, mens AL-S for alvor dukkede op som medspiller, da den grove, chamotteholdige lermasse og et nyt formsprog lanceredes i 1957 i forbindelse med Palshus' store udstilling i Illums Bolighus. Der blev arbejdet med blanke, translucente glasurer i klare toner af gul, grøn, blå og brun på primært vaser, skåle og lampefødder. De var smykket med fordybet dekoration skabt ved tryk med forskellige reliefmotive, stumpe redskaber og slyngen i rækker og skarpe felter – lejlighedsvis trukket op med en ramme ridset ind i den grove chamotteholdige lermasse. Glasuren fortættes på reliefafsætterne, hvor farverne bliver mere intense og glasuren ikke længere er gennemsigtig og lejlighedsvis krystaliserer.

Det lyse, chamotteholdige ler fik transparente flydeglasurer, der fortættes på de prægede afsatser.

Hugo de Sotos figurer fra 60'erne.

Palshus-keramikken blev blandt andet solgt gennem Den Permanente, hvor ægteparret havde deres andel i årene 1952-1971. PL-S sad i otte år i bestyrelsen, og siden blev også hans hustru, den driftige erhvervskvinde AL-S, valgt ind, og sad endnu i bestyrelsen ved sin alt for tidlige død i en bilulykke i 1969.

ANDRE KUNSTNERE

Sidst i 50'erne udførte billedhuggerne Erik Cohrt (1902-1970) og Billy Eberlein enkelte værker hos Palshus, og i årene 1962-1970 arbejdede den cubansk-amerikanske billedhugger og maler Hugo de Soto (født 1928) hos Palshus, hvor han blandt andet lavede kakkelforbe, et sæt store skakbrikker og monumentalt forenklede statuetter af religiøse figurer, som San Antonius/Markus med løven.

DE SIDSTE ÅR

Efter AL-S' død havde PL-S i produktionen fokus på eksperimenter med askeglasurer på mørke og lyse lermasser – lejlighedsvis tilsat jernkorn, der træder frem som brune nister eller større udtræk.